

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Divisió IV
Ciències de la Salut

Ensenyament de Farmàcia

Gestió i Planificació

**Curs
2003-2004**

Pla d'Estudis del 2002

ENSENYAMENT DE FARMÀCIA

PLA D'ESTUDIS –2002 -

PLA DOCENT – CURS 2003 - 04

ASSIGNATURA	GESTIÓ I PLANIFICACIÓ	
DEPARTAMENT	Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica	
ÀREA DE CONEIXEMENT	Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica	
SEMESTRE DE DOCÈNCIA	9è semestre	
CRÈDITS (TEÒRICS + PRÀCTICS)	4,5 (3,0 T + 1,5 P)	
TIPUS	Troncal	
CRÈDITS ECTS	Hores activitat presencial	45 h
	Hores treball dirigit	25 h
	Hores aprenentatge autònom	61,5 h
	Hores activitats d'avaluació	2,5 h
	Hores totals de treball de l'alumne	134 h

1. Introducció

Les necessitats actuals dins de l'àmbit de la professió farmacèutica obliguen a contemplar dins els plans d'estudi de la llicenciatura de Farmàcia assignatures que completin la formació científico-tècnica sobre el medicament i la resta de productes farmacèutics que rep l'alumne en la resta d'assignatures amb un conjunt de coneixements i eines que li permetin arribar a planificar i gestionar de forma òptima els recursos disponibles en els diferents sectors on arribin a desenvolupar la seva activitat professional farmacèutica.

2. Objectiu

2.1 Generals

1. Proporcionar l'adquisició dels coneixements, habilitats i actituds necessàries per a les diverses modalitats de l'exercici professional. Per la qual cosa durant la seva formació els estudiants han d'assolir un coneixement adequat en el cas que en ocupa de: De les condicions legals i d'altres relatives a l'exercici de les activitats farmacèutiques, com són les relacionades amb la gestió i planificació.
2. Formar l'estudiant de manera adequada i equilibrada, segons indicacions de l'OMS, en continguts referits a: ciències farmacèutiques, ciències socio-econòmiques i del comportament, tècniques de comunicació i pràctiques tutelades.
3. Estimular l'aprenentatge autònom incentivant l'estudi personal tant de forma individual com en equip.
4. Estimular en l'estudiant la capacitat de disseny experimental en base al mètode científic.
5. Promoure l'anàlisi crítica en l'avaluació de problemes, la presa de decisions i l'esperit de liderat.
6. Fomentar professionals capaços d'integrar-se en el sistema d'atenció de la salut i de contribuir a la seva optimització.
7. Fomentar professionals amb capacitat de gestió i direcció.
8. Establir les bases per a l'accés posterior dels estudiants cap a l'especialització farmacèutica, la formació continuada, la recerca científica i la docència.

2.2. Específics

Obtenir els coneixements, eines i aplicacions que li permetin la màxima rendibilitat en la seva activitat professional, bàsicament, a nivell d'oficina de farmàcia i serveis farmacèutics.

Fomentar una actitud positiva en el sentit de valorar l'optimització dels recursos disponibles per tal d'aconseguir treballar amb una correcta relació qualitat/eficàcia amb els mínims costos possibles.

3. Programa

I. Mercat i empreses farmacèutiques

En aquest bloc l'alumne obtindrà els coneixements i habilitats bàsiques que regeixen el sistema econòmic analitzat a partir del sector farmacèutic.

1. Gestió i Planificació. Concepte. Evolució de la matèria. Continguts i Estructura docent. Bibliografia.
2. El sistema econòmic: producció i consum. Elements fonamentals dels processos de producció: Recursos naturals (RRNN), Recursos humans (RRHH) i Capital. Indicador macroeconòmic relacionat amb la producció: Producte Interior Brut (PIB).
3. Mercat farmacèutic i preus: concepte de mercat. Comportament de l'oferta i la demanda. Mercat en competència perfecta i en competència imperfecta. Regulació del mercat de productes farmacèutics. Preus. Inflació. Índex de preus de consum (IPC).
4. Farmacoeconomia: Concepte i aplicacions. Mètodes d'anàlisi farmacoeconòmic.
5. Especialitat farmacèutica: concepte i característiques. Fixació del preu de l'especialitat farmacèutica: marge de benefici del laboratori, distribuïdor i farmacèutic. Impost sobre el valor afegit (IVA).
6. Tipus d'especialitats farmacèutiques: especialitat farmacèutica publicitària (EFP), genèrica (EFG), d'especial control mèdic (ECM), de diagnòstic hospitalari (DH) i d'ús hospitalari (H). Tipus d'envasos: normal i clínic.- Productes sanitaris, productes cosmètics i altres productes de parafarmàcia.
7. L'oficina de farmàcia, els magatzem de distribució i els laboratoris farmacèutics com a empreses. Tipus. Franquícies de productes farmacèutics. Mercat "on line". Recursos humans a les empreses farmacèutiques. Convenis col·lectius.

II. Gestió i planificació de l'Oficina de Farmàcia.

En aquest mòdul l'alumne podrà aplicar els coneixements i habilitats obtingudes en el bloc anterior en la gestió i planificació d'una petita empresa com és l'oficina de farmàcia, en la que el farmacèutic actuarà com a empresari.

8. Instal·lació i adquisició d'oficina de farmàcia. Estudi de mercat. Fonts de finançament.
9. Planificació i organització interna de l'oficina de farmàcia. Recursos humans i materials. Cartera de productes i serveis. Expectativa d'acreditació.
10. Gestió de la qualitat. Normes ISO. Normes de seguretat i prevenció de riscos.
11. Assegurances.- Inherents a l'oficina de farmàcia. Inherents a l'exercici professional.
12. Pressupost com a eina de gestió: tipus. Elaboració i aprovació d'un pressupost. -Liquidació i anàlisi.- Exposició d'un cas pràctic.
13. Adquisició de productes. Gestió de la recepció. Estoc. Control de caducitats. Emmagatzematge.

14. Gestió de la dispensació al Sistema Nacional de Salut (SNS). Aspectes econòmics. Facturació de receptes. Programa Sistema Integral de Gestió de Residus (SIGRE).
15. Rendibilitat de l'oficina de farmàcia. Llinar de rendibilitat. Formes de modificar la rendibilitat: a) Sobre els beneficis.- Marqueting farmacèutic; b) sobre el capital invertit.- Concepte d'estoc i classes. Rotació d'estocs.- Inventari.
16. Impostos i taxes a l'oficina de farmàcia.- Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF). Impost sobre bens immobles (IBI).- Taxes.
17. Estructura d'un sistema comptable: Aplicacions i recursos. Comptes anuals: Balanç. Comptes de pèrdues i guanys. Ratis.

III. Gestió i Planificació interna dels serveis de farmàcia d'hospital i de centres d'atenció primària.

L'alumne en aquest mòdul aplicarà els coneixements i habilitats obtingudes en el primer bloc per a portar a terme una bona gestió i planificació d'un servei dintre del sistema sanitari com són els serveis farmacèutics. En aquest cas podrà analitzar i discutir l'actuació del farmacèutic com a responsable d'una secció d'un centre sanitari del que és el responsable encara que no sigui el propietari.

18. Planificació i organització interna del servei de farmàcia. Recursos humans i materials. Dipòsits de medicaments.
19. Selecció de medicaments. Comissió de Farmàcia i Terapèutica. Criteris de selecció i elaboració de la guia farmacoterapèutica.
20. Gestió de compres. Selecció d'especialitats farmacèutiques. Adquisició directa i per concurs. Negociació amb els proveïdors. Acords entre Farmaïndústria i SNS. Execució de la comanda.
21. Altres adquisicions: productes farmacèutics. Medicaments estrangers. Medicaments en investigació.
22. Gestió de la recepció de subministres. Facturació: tramitació de la factura. Gestió de l'emmagatzematge: fitxa de magatzem. Control de caducitats. Mètodes de valoració de costos. Devolucions.
23. Distribució-dispensació.- Sistemes de distribució-dispensació a l'hospital: Global, per unitat clínica i distribució en dosi unitària (DDU). Avantatges i inconvenients de cada sistema.
24. Indicadors econòmics: Inventari comptable i real. Recòmptes periòdics. Estudis de consum i anàlisi de costos.
25. Gestió de la qualitat. Indicadors assistencials i de qualitat de l'activitat.

Treball de curs

L'alumne aplicarà les habilitats obtingudes en els diferents temes dels blocs del programa en el desenvolupament d'un plantejament pràctic.

1. Prospecció i informe sobre fonts de finançament per a instal·lació o adquisició d'oficina de farmàcia.

2. Cercar dades dels indicadors macroeconomia de producció: Espanya, UE, EEUU, Japó.
3. Simulació d'una compra "on line" d'un producte farmacèutic.
4. Cerca i anàlisi comparatiu de l'últim conveni col·lectiu del sector industrial i majorista farmacèutic i d'oficina de farmàcia.

Crèdits pràctics

Seminaris de problemes

L'alumne ha d'exercitar l'habilitat en el càlcul dels beneficis en l'adquisició i dispensació de productes farmacèutics.

1. Càlcul i discussió del preu de l'especialitat farmacèutica en envàs normal i clínic.
2. Càlcul i discussió del marge de benefici de laboratori, distribuïdor i oficina de farmàcia.
3. Negociacions amb els proveïdors.
4. Aportació de les receptes del SNS i tarifació de fórmules magistrals.

Pràctiques amb sistemes informàtics

L'alumne aplica les tècniques de gestió emprant un programa de gestió informàtica dissenyat per a l'oficina de farmàcia.

1. Gestió integral de l'oficina de farmàcia: Presentació del software disponible.
2. Adquisició i gestió d'estocs mitjançant sistema informàtic.
3. Gestió informatitzada de la dispensació de medicaments als diferents col·lectius.
4. Programes d'informació (Base de Dades) per a la gestió no clínica de productes: substitucions, compres, etc.

Pràctiques de camp a entitats locals de distribució farmacèutica

Amb aquestes pràctiques l'alumne té l'oportunitat de valorar in situ i obtenir informació de primera ma amb el personal de l'empresa reforçant els coneixements i habilitats adquirides en el desenvolupament de l'assignatura.

- Cooperatives farmacèutiques
- Centres farmacèutics.
- Cooperativa farmacèutica d'elaboració i distribució de productes farmacèutics i productes sanitaris.

4. Metodologia

Per assolir els crèdits teòrics el professor desenvoluparà el temari proposat a les classes teòriques amb un mètode interactiu que permeti la participació i discussió amb els alumnes dels punts més rellevats. Aquests coneixements i el intercanvi de criteris donarà possibilitat a desenvolupar un treball de curs d'interès de l'alumne a part dels que proposa el professor dins el pla docent i que serveixen per a completar els coneixements i habilitats obtingudes en els crèdits teòrics.

Els crèdits pràctics es cobriran amb seminaris de problemes, pràctiques d'informàtica i pràctiques de camp. En les tres activitats, el nombre reduït d'alumnes permetrà establir un contacte més directe amb el professor, potenciant l'aplicació d'un mètode docent més personalitzat.

En els seminaris de problemes el paper del professor es de orientació i els alumnes són els que realment resolen les qüestions pràctiques proposades pel professor.

En les practiques d'informàtica cada alumne té autonomia suficient per treballar sobre els casos pràctics plantejats pel professor, presentant un informe-resum sobre la planificació i resolució de les activitats per ell realitzades.

Les practiques de camp permeten donar a l'alumne una visió real i actual de l'organització i el funcionament de les entitats de distribució majorista. Els coneixements obtinguts en aquestes pràctiques permetran a l'alumne completar les habilitats assolides en les pràctiques de gestió informatitzada. Es presentarà un informe-resum.

5. Avaluació

Donat que és una assignatura quadrimestral no està previst en principi realitzar proves parcials.

Es preveu plantejar un examen tipus test i resolució de problemes relacionats amb les qüestions teòriques i pràctiques. Es podrà incorporar el desenvolupament d'un tema, prèvia informació als alumnes. Es valoraran la resta d'activitat proposades a l'alumne durant el curs en funció de l'equivalència dels crèdits ECTS (European credit transfer system).

6. Recomanacions per cursar l'assignatura

Haver cursat l'assignatura Legislació i Deontologia.

7. Bibliografia i fonts documentals

Alegre E, Amado J y Bel E: "Gestión empresarial farmacéutica". Editorial CISS. Valencia 1998

Asenjo MA, Bohigas LL, Trilla A et al: Gestión diaria del hospital. Ed. Masson, SA Barcelona 1999.

Drummond Michael F, O'Brien Bernie J, Stoddart Greg L, Torrance Georg W: Métodos para la evaluación Económica de los Programas de Asistencia Sanitaria. 2ª edición. ED Diaz de Santos, SA. Madrid 2001.

Errasti F: "Principios de gestión sanitaria". Diaz de Santos, Madrid 1997.

La contabilidad en las oficinas de farmacia. Aspectos prácticos y fiscales. Consejo general de Colegios Oficiales de Farmacéuticos. Madrid 1994.

Manual de gestión empresarial: Oficinas de farmacia. Dirección Jordi Amado Guirado y José Mª Viedma Martí. Editorial CISS, Valencia 1995 (actualitzacions fins any 2001)

Fons documentals

www.portalfarma.com (web del Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos).

www.coib.net (web del Colegio Oficial de Farmacéuticos de Barcelona).

www.pmfarma.com. (web Revista de PMFarma)

www.sefh.es (web de la Sociedad Española de Farmacia Hospitalaria).

www.ispor.org (web International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research)

www.ine.es (web Instituto Nacional de Estadística)

Coordinació i Professorat

Professora Coordinadora de l'assignatura: Dra Elvira Bel Prieto

Professora Coordinadora de pràctiques de laboratori: Dra Mª Dolors Gaspar García

Professorat:	Dra. Elvira Bel Prieto	Llengua: Català
	Dra. Anna Mª Carmona Cornet	Llengua: Català
	Dra. Mª Dolors Gaspar García	Llengua: Castellà-Català
	Dra. Mª Pilar Martín Barea	Llengua: Castellà
	Dr. Pere Vidal Bosch	Llengua: Català